
РЪКОВОДСТВО ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕКОЛОГИЧНИЯ ОТПЕЧАТЪК

[Dokumentum alcíme]

2021.

УНГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

Нашата публикация има за цел да помогне на държавите, разположени в района на водосбора на река Дунав, да постигнат по-чиста околна среда и по-чисти реки. Отрицателното въздействие на нашите човешки дейности и потребителски навици става все по-видимо: не можем вече да отидем на излет без да видим следите от замърсяването, като пътят е „застлан“ с купчини отпадъци и от двете страни. Трябва да обърнем повече внимание на крайречните зони, тъй като отпадъкът, веднъж попаднал в заливната равнина, бива понесен от водата и отнесен надалеч, като междувременно бива раздробен по-бързо отколкото на полето. Важна цел, поради тази причина, е да не позволяваме отпадъците ни да достигнат до живи водоеми, да предотвратяваме генерирането на отпадъци, ако можем, а ако това е невъзможно, да ги депонираме на подходящото място, на пунктове за разделното им събиране. В нашата публикация ще намерите много съвети за това, какво можете да направите за един по-чист Дунав, Тиса или за реката, потока, рекичката или ручейчето, до което живеете.

Първо, трябва да идентифицирате всеки отделен контекст. Проверете всеки процес и определете, къде можете да направите промени. Понякога промяната означава да жертвате нещо, но в замяна на това ще изпитате ефекта на откривателството, чувството когато осъзнаваме, че количеството отпадъци е намаляло и в нашите контейнери за разделно събиране. Съхранете жива представата, за това, че трябва да предоставим на децата си възможността да плуват в чисто езеро, да плават по река незамърсена от отпадъци и да пият чиста вода от крана.

Добрата новина е, че и вие можете да направите нещо за това! Прилагайте нашите практики и споделяйте добрите от тях! Кой друг би могъл да извърши промяната? Децата, родители, служители, общини, училища, доброволци – практически всеки! Ангажирайте възможно най-много хора!

Публикувано от: Унгарска асоциация на екологичните предприятия

Текст: Зита Шолоши-Себестиен и Гергели Ханко

Графики: Зита Кишмарти-Лехнер

Съдържание

СВРЪХПОТРЕБЛЕНИЕ	3
КОЛКО ГОЛЯМ Е ВАШИЯТ ОТПЕЧАТЪК?	4
КРЪГОВРАТ	5
ЖИЗНЕНОВАЖНАТА ВОДА	6
ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ХРАНЕ НЕВРЕДЯЩИ, А ОПАЗВАЩИ РЕКИТЕ	8
ЕСТЕСТВЕНО – ИМА АЛТЕРНАТИВИ!.....	9
КУПУВАЙТЕ ОТГОВОРНО!	10
ПОКАЖИ МИ БОКЛУКА СИ И ЩЕ ТИ КАЖА КОЙ СИ!	12
ЗА ЕДНА ПО-ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА!	1
КАК УПРАВЛЯВАМЕ ЕНЕРГИЯТА?	5
ПЪТУВАЙТЕ УМНО	6
ПО-ЗЕЛЕНТО Е ЗЕЛЕНО	7
КЪДЕ СЪМ АЗ, КАКВО МОГА ДА НАПРАВЯ – ПРОВЕРОВЪЧЕН СПИСЪК	8
ЗЕЛЕН КАЛЕНДАР	12
ТЕЗИ ВЕЧЕ РАБОТЯТ УСПЕШНО	14

ДА ЗАПОЧНЕМ ОТНАЧАЛО!

СВРЪХПОТРЕБЛЕНИЕ

Световната мрежа за екологичен отпечатък (GFN), която е международна организация, всяка година изчислява датата на Световния ден на екологическия дълг – като сравнява наличния годишен биокапацитет на Земята с екологичния отпечатък на човечеството, отбелязвайки датата, когато вече сме изразходили допустимите за съответната година екологични ресурси.

Световният ден на екологическия дълг се падна на 29 юли 2019 г., докато през 2020 г. се падна на 22 август – поради пандемията от COVID-19 и намаленото използване на екологичните ресурси вследствие от пандемията. Така че, коронавирусът се отрази в по-малко натиск и потребление от Земята.

За съжаление, през 2021 г. станахме свидетели на негативен спад, като Денят на екологическия дълг отново стигна до 29 юли. Ако изоставим икономиката, базирана на въглеродна енергия, бихме могли да отложим този ден с 93 дни и с още 13 дни, ако успеем да намалим хранителните отпадъци. Ако можем да подобрим резултатите с 5 дни всяка година, до 2050 г. човечеството вече няма да е в дефицит.

Защо, обаче, ни е нужна пандемия за такова намаление? Можем да направим това и сами. Извличайки поука от тази ситуация, рестартът на икономическите системи сега предоставя уникална възможност за държавите, градовете, компаниите да създадат едно по-поносимо за живеене бъдеще, преосмисляйки ежедневието ни, така че да потребляваме само толкова, колкото можем да си позволим всяка година.

Екологичен отпечатък

Без промяна

Започване на бързо намаляване

Възможни сценарии 2020-2050 г.

Пропускане на целта -

Но какво е Екологичният отпечатък?

Този индикатор е много показателен и си струва да знаем повече за него! Терминът „екологичен отпечатък“ се отнася до количеството земя, въздух и вода, необходими за едно общество, държава или индивид на определено ниво от технологичното развитие, за да се издържа и да абсорбира отпадъците, които е произвело.

Тази стойност може да се калкулира за всеки отделен човек, група, регион, както и за държави или предприятия. Можете да проверите това и да получите информация – дори да го правите редовно – на следния уебсайт:

www.footprintcalculator.org

Можете да получите и още съвети за намаляване на вашия отпечатък със следното приложение:

КОЛКО ГОЛЯМ Е ВАШИЯТ ОТПЕЧАТЪК?

Държавите с различно ниво на развитие имат различен размер на отпечатъка. Най-общо казано, развитите страни имат по-голям отпечатък от развиващите се. Да проверим това с един пример: отпечатъкът на Съединените американски щати е 8 хектара/човек, на Етиопия 0.67 хектара/човек. Целта е да се достигне ниво от около 1.5 ха на глава от населението във всяка една държава, за да се избегне свръхпотреблението и експлоатацията на Земята.

Ако всеки на планетата живее като средния гражданин на Унгария, ще са ни нужни 2.2 планети Земя ... Нека да изчислим вашия собствен отпечатък!

<https://www.footprintcalculator.org/>

За да намалите вашия собствен отпечатък, ние ви предлагаме някои полезни съвети за икономия и устойчивост, за да видите как можете да бъдете по-внимателни по отношение на енергията, водата, материалите (т.е. ресурсите) и как можете да го намалите дори още повече като станете по-съзнателни и отговорни.

РИБАРСТВО: храна от моретата и реките

ПАСИЩНИ ПЛОЩИ: месо, млечни продукти, кожа, вълна

ИЗКОПАЕМИ ГОРИВА: производство, транспорт, отопление, охлаждане и пр.

ПОЛЗВАНЕ НА ГОРСКИЯ ФОНД: сеч на дърва, строителство, мебели, хартия, дърва за огрев

ПОСЕВНИ ПЛОЩИ: храни, фуражи, биогорива, текстилни изделия

ЗАСТРОЕНИ ПЛОЩИ: къщи, пътища, инфраструктура, електроцентрали

Намаляването на екологичния ви отпечатък – наред с екологосъобразния и устойчив начин на живот – води също и до икономия на парични средства, позволявайки ви по този начин един

по-радостен и щастлив живот...

СЪВЕТ: Струва си да попитаме нашите дядовци и баби как са живели, как са спестявали, как са създавали по-малко отпадъци. От тази гледна точка, много неща преди са били по-добре, хората са живели по-устойчиво и е нямало толкова много изхвърляне на отпадъци, а, на някои места, дори, е нямало кошчета за боклук в къщите!

“Вие трябва да сте промяната, която искате да видите в света.” Махатма Ганди

Така че, винаги първо се вглеждате в себе си преди да обвинявате другите за нещо. Ако искате да промените нещата, започнете от себе си – огледайте се и действайте. Винаги някой трябва да е първи, и, повярвайте ни, все повече хора ще последват една добра кауза за общността. Структурирали сме тематично възможните варианти, така че можете да отворите Наръчника на подходящата тема, винаги когато ви е нужно.

Капка в морето?!

Склонни сме да мислим, че ако спираме водата докато си мием зъбите, това няма да спаси света. Но, всъщност, може! Всяка стъпка има значение – само си помислете, какво би било, ако 7 милиарда души спрат водата? Може да се чувстваме незначителни, но трябва да вярвате, че всяка капка има значение.

КРЪГОВРАТ

Циклите, които съществуват в природата, не създават ненужни вещества или вторични продукти. Отделената материя, вторичният продукт от един жив организъм, е храната и енергията на друго живо същество. Тази екосистема е еволюирала в продължение на милиони години и функционира идеално и до ден днешен. Този цикъл, този метаболизъм е една напълно затворена, кръгова система, която от край време искаме да копираме и пренесем в икономическите процеси на нашия свят. Основните действащи фактори в системата са производители, потребители и разложители, познати от хранителните вериги. Те осигуряват кръговрата на материята. Човешката цивилизация, обаче, създава и управлява процеси, при които има такива продукти и вторични продукти, които са непознати в природата: отпадъци и обикновен боклук.

Да вземем един пример, как функционира този идеален кръговрат:

Кръговрат на водата: слънчевите лъчи затоплят водата, при което някои водни капки се нагриват и се преобразуват в пара. Това се нарича изпаряване. Въздухът, наситен с пари, се охлажда на голяма височина и отново образува капки, оформящи облаци. Вятърът издухва, тези облаци, те се „скупчват“ и след това се „пръскат“, като дъждът се връща обратно на земята. Част от дъждовната вода се движи по повърхността, друга се просмуква в почвата, подхранвайки растенията. Останалите на повърхността водни обекти се съединяват помежду си, оформяйки по-големи обекти и рано или късно стигат до океаните.

Фигура:

дъжд/валеж; повърхности води; просмукване; изпарение от растенията; филтриране; подпочвени/подземни води

Просто си помислете, какво става, ако водата, която се изпарява, бъде замърсена с агресивно действащи/неразградими почистващи химикали? Каква вреда може да причини това в кръговрата? Колко хора могат да бъдат засегнати от замърсяването?

КРЪГОВА ИКОНОМИКА

Целта е жизненият цикъл на продуктите да се превърне в кръгов (подобно на теорията „От люлката до люлката“). Такива аспекти, като ремонтируемост, дълготрайност и използваемост трябва да бъдат приоритет още при проектирането на продуктите и производството им, като по този начин се гарантира, че те ще се превърнат в отпадък възможно най-късно, а след като вече станат отпадък, ще послужат като изходящ материал или суровина за други продукти. Например, стандартизирането на опаковъчните материали и гарантирането, че ще могат да се бъдат връщани, би било една от най-ефективните стъпки в близкото бъдеще!

ЕКОЛОГИЧНИ ЦИКЛИ – В околната среда няма такова нещо като отпадък, всичко е част от цикъла на природата

КРЪГОВА ИКОНОМИКА – подражаваме на природата и оползотворяваме каквото можем!

Можем, също така, да помогнем на цикъла с креативни идеи. Можем да правим торби и чанти за нас и нашите приятели от бракувани материали на фирма за производство на завеси. Бракът от дървообработващата промишленост може да бъде отлични строителни блокчета за децата. С малки корекции, капсулата за кафе може да се превърне в красиво украшение.

Струва си, дори, да се помисли за стартиране на бизнес по този начин, тъй като, ако бракуваните материали от други фирми са нашата суровина, ще можем да ги вземем на много изгодна цена.

ЖИЗНЕНОВАЖНАТА ВОДА

Водата е не само жизненоважен елемент, но тя е и природен ресурс, към който трябва да се отнасяме по-щадящо и разумно.

Не се заблуждавайте от епизодичните поройни дъждове и наводнения, тъй като те – особено днес – са част от климатичните промени. Истинска загриженост предизвиква състоянието и бъдещето количество на нашите природни води: поради това, трябва да ги опазваме и да внимаваме какво изхвърляме в канализацията и как съхраняваме този ресурс – и в къщи и на работа.

Знаехте ли това?

Човек използва средно 40 литра вода на ден само за пускане на водата в тоалетната ... като дори не сме споменали другата употреба на водата (като миене на чинии, чистене и къпане в банята). Можете да намалите количеството използвана вода също и като поставите водоизместващ предмет в тоалетното казанче, като бутилка вода, а вече има и тоалетни където това е вградена характеристика, а има и такива, при които водата от мивката се използва за измиване на тоалетната.

ТАПА ОТ МАЗНИНИ ИЛИ “ФАТБЕРГ”...

Канализацията не е кошче за отпадъци, нито някакво чудодейно съоръжение, което абсорбира всичко. Извън предназначението ѝ, никакви други материали (като мокри кърпички, кърпи за съдове, хранителни отпадъци) не трябва да се пускат в канализационната система.

ФАТБЕРГ

Дори биоразградимите кърпички лесно могат да доведат до запушване, тъй като отпадъчната вода стига до пречиствателната станция средно след 6 часа, в добрия случай, докато разпадането на кърпичките обикновено отнема от една до две години. Не нарушавайте целостта на системата!

Знаехте ли, че в Гърция не трябва да хвърляш тоалетната хартия в тоалета?

- Не оставяйте водата да тече, затваряйте крана дори докато си миете зъбите!
- Събирайте годната за повторна употреба отточна вода и я използвайте! (за измиване на тоалетните, чистене)
- Вземайте душ вместо вана!
- Включвайте съдомиялната си машина само когато това е необходимо и тя е пълна – по този начин можете да спестите енергия и вода!
- Не мийте рециклируемия отпадък с чиста вода, а по-скоро използвайте водата в посудата, която е събрана за миене!
- Заменете тоалетното си казанче с такова, което пести водата!
- Събирайте дъждовната вода! Добре е за цветята ви, ако ги поливате с нея.
- Поливайте разумно! Почвеното покритие, напр. с мулч, пази растенията от изсъхване и затова те се нуждаят от по-малко вода. Или поливайте със система за капково напояване, за да можете да отглеждате цветята си по-ефективно с много по-малко вода.
- Пийте вода от крана, газирана вода и използвайте бутилки за вода. Бутилираната вода и безалкохолните напитки имат сериозно въздействие върху околната среда.

ВОДЕН ОТПЕЧАТЪК

Често не си даваме сметка, че потреблението на вода е свързано с нашата диета, т.е. има храни, при които се разходва много вода и други, при които по-малко. Ако храната/нейните съставки идват от далечна страна, където сушата е често явление, можем да сме сигурни, че за да стигнат до вашата маса е била използвана много вода. Ето някои шокиращи данни:

Потребление на вода за различни храни:

1 кг говеждо	15000 л
1 чаша кафе	140 л
1 хляб	900 л
половин килограм сирене	1600 л
100 г шоколад	1700 л
1 яйце	135 л
1 кг пилешко месо	4300 л
1 домат	13 л

Колкото по-преработен е продуктът, толкова по-голямо е потреблението на вода. Да си представим пържените картофи: картофите се поливат, превозват, обработват и отново превозват, докато накрая ги вземем вкъщи от магазина, за да ги изядем.

Как да намалите своя воден отпечатък, свързан с храните?

- Избирайте местни хранителни съставки – всеки изминат километър изисква около 2 литра вода (което е следствие от потреблението на гориво)
- Яжте повече зеленчуци вместо месо – зеленчуците изискват много по-малко вода отколкото месата (производство на фураж за животните, поливане, вода за добитъка, вода за обработка, опаковане, превоз)
- Търсете растения, които изискват по-малко вода – например, що се отнася до растителните млека, овесеното мляко би било по-добрият избор отколкото бадемовото, имайки предвид, че второто растение е много водоемко
- Правете сами закуската си – в случая с пържените картофи, ако си ги правим сами, ще е нужна по-малко вода, по-малко превоз и няма да има нужда от опаковане. Още по-добре ще е, ако използвате за това и свои собствени картофи.
- Отглеждайте свои собствени зеленчуци и ги поливайте чрез капково напояване

ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ХРАНЕ НЕВРЕДЯЩИ, А ОПАЗВАЩИ РЕКИТЕ

За да опазим нашите води, трябва да гарантираме, че всички дейности в близост до вода ще имат възможно най-малко отрицателно въздействие върху околната среда. Ние сме гостите в нашите живи водоеми, затова бихме искали да предложим една концепция на заведенията за хранене на такива места за това, как да направят дейностите си невредящи на реките, или, дори опазващи реките. Концепцията за „заведения за хранене невредящи на реките“ е не само за опазването на околната ни среда, но също и да научим повече за нашите водоизточници и да опазим собственото си здраве.

Концепцията за „Заведения за хранене невредящи на реките“ има три нива, с фокус върху реките. Концепцията прави оценка на ресторантьорските дейности в съответствие с Принципите на пластмасовата купа и дава препоръки за управлението на отпадъците, потреблението на вода и вземането на речния бряг под закрила на заведението.

Ниво 1: Почиствайте!

Собственикът на ресторанта взема под закрила речния бряг и гарантира постоянното му почистване. Той/тя ангажира в това също и гостите си като им дава торбички и ръкавици и той/тя поставя събраните боклуци в професионален контейнер за битови отпадъци - или, ако качеството на отпадъка е добро, в контейнер за разделно събиране. Струва си не само да се почиства реката, но също и да се опознае и да се популяризира всичко интересно около нея, като по този начин се повишава чувствителността на посетителите към важността от опазването на реките. За да могат гостите да вземат активно участие в почистването и поддръжката е добре да се предостави оборудване под наем (лодки тип каяк или такива за плаване в изправено положение).

Ниво 2: Живейте с малък отпечатък!

За да се намалят отпадъците в реките ни е добре да се намали отпадъкът и в заведенията за хранене, да се избягват нискокачествените прибори за еднократна употреба и опаковъчните материали доколкото това е възможно. Ако се получи такъв вид отпадък, уверете се, че е

поставен в правилния контейнер или място за събирането му. Отговорност на ресторанта е, също така, да обърне внимание на посетителите си към този въпрос. Чистотата на водата ни трябва да се има предвид и когато използваме почистващи средства, като в ресторантите следва да се използват само неагресивни препарати.

Ниво 3: Помагайте на дивата природа!

Ние сме гостите край нашите реки и живи водоеми, затова като част от нашето присъствие, ние сме там и за да опазваме и помагаме на местната дива природа. Собственикът ще гарантира, че той или тя ще засади местни видове дървета и цветя, които да привличат насекомите, осигурявайки им хотел/подслон. Поради увеличаващите се суши, те ще осигурят също и едно постоянно напояване, събирайки дъждовната вода, където това е възможно. За да се намалят отпадъците в ресторанта, органичният отпадък се компостира за подхранване на почвата.

В допълнение към горното, сертификатът за „Заведение за хранене опазващо реките“ взема също предвид дейностите в кухнята, т.е. той съответства и на критериите на инициативата „Герои на отговорното хранене“. Двата сертификата се надграждат един друг.

Ресторантът, който отговори на горепосочените критерии, ще получи сертификата и придружаващите го медал и плакет, изготвени от пластмаса от реката и плаваща по нея дървесина, а профилът му ще бъде изложен на Картата на чистата Тиса и приложението „Герои на отговорното хранене“. Освен това, благодарение на приложените мерки, ресторантът ще бъде промотиран, например, под формата на статии за ресторантите на платформите за „Пластмасовата купа“ и блога на „Героите на отговорното хранене“, като се планират съвместни кампании, съобщения в пресата, препоръки за подходящи места за провеждане на събития и евентуални отстъпки.

Гостите могат да си тръгнат с много по-цялостно преживяване и докато се забавляват могат да направят нещо добро, дори само като изберат ресторант с такъв сертификат. Междувременно, ние също правим немалко за опазване на околната ни среда и гостите могат да оценят сами заведението, а ако смятат, че то не отговаря на критериите за опазване на реките, те могат да съобщят това използвайки QR кода на мястото.

„Пластмасовата купа“ и партньорите ѝ също предоставят подкрепа за развитието на Заведения за хранене невреждащи на реките, както по отношение на информационните материали, така и с инструментите (като маркетингови инструменти), за да се постигне съответствие между търсенето и предлагането.

Бихте ли искали да посетите един от тези ресторанти или закусвални? Или пък бихте били ресторантьор, който би искал да кандидатства за този сертификат? Потърсете подробности за програмата, която скоро ще бъде на онлайн платформата „Пластмасовата купа“!

ЕСТЕСТВЕНО – ИМА АЛТЕРНАТИВИ!

Това, което никой не обича, но трябва да прави: чистене

Разбира се, това е необходимо, но с малко повече внимание, нашите домове и офиси могат да бъдат чисти и блестящи по един щадящ начин. Как да започнем? Добре е, още при пазаруването, да обърнем внимание, какво и как искаме да поддържаме чисто. За щастие

днес, наред със старите класически варианти (оцет, сода за пране, лимонена киселина) можем да купим и екологосъобразни почистващи препарати. Затова:

- Заменете почистващите химикали с натурални продукти!
- Търсете продукти с еко-етикет!
- Имайте предвид, че ако почистваме с опасни вещества, те ще стигнат до канализацията, замърсявайки канализационната система и живите водоеми!
- Наемайте само такива фирми за почистване, които гарантират използването на екологосъобразни продукти и имат правилно отношение към разделното събиране на отпадъците.

РЪКОВОДСТВО ЗА НАТУРАЛНИТЕ ПОЧИСТВАЩИ СРЕДСТВА

Само защото нещо е базирано на натурални съставки, не означава, че то не може да бъде опасно! При смесването на различни натурални вещества също може да се изпуснат газове, които могат да бъдат вредни за вашия организъм, затова винаги проверявайте какво трябва да използвате и как. Също така, само защото даден препарат е натурално почистващо средство, не значи, че можете да го изливате директно в природата!

АЛКОХОЛ, ЛИМОНЕНА КИСЕЛИНА, ОЦЕТНА КИСЕЛИНА, ДОМАШЕН САПУН С МАТЕРИАЛИ ОТ ОРГАНИЧНО ЗЕМЕДЕЛИЕ, САПУНЕНИ ОРЕХИ, САПУН ЗА ПРАНЕ, СОДА ЗА ПРАНЕ, НАТРИЕВ ПЕРКАРБОНАТ, СОДА ЗА ХЛЯБ

ПРАНЕ, ПЛАКНЕНЕ, ИЗБЕЛВАНЕ, ПРЕМАХВАНЕ НА ПЕТНА, ПРЕМАХВАНЕ НА МАЗНИ ПЕТНА, ТЪРКАНЕ, МИЕНЕ НА ПРОЗОРЦИ, ПРЕМАХВАНЕ НА КОТЛЕН КАМЪК, ПРЕМАХВАНЕ НА КОТЛЕН КАМЪК ОТ КАФЕ МАШИНА, ПРЕМАХВАНЕ НА ПЛЕСЕН, ПРЕМАХВАНЕ НА НЕПРИЯТНИ МИРИЗМИ

петна от вино, мастило от химикалка,

петна от кръв, мазни петна, маслени петна, изцапани пелени, сухи петна,

мазни петна, петна от трева (препоръчва се цветен тест),

други петна (препоръчва се цветен тест)

Никога –

КУПУВАЙТЕ ОТГОВОРНО!

Важно е да сте наясно с нещата и да купувате отговорно, за да можем да си спестим много ненужни артикули/опаковки. Ето някои съвети:

1. ЛИСТ ХАРТИЯ

Подгответе се предварително за пазаруването: запишете на спокойствие всичко, което ви е необходимо на лист хартия или в телефона си. Добре е да обмислите това няколко дни

предварително като по този начин намалите емисиите CO2 от отиването до магазина. Основно правило: Не отивайте в магазина гладни, защото лесно ще забравите за списъка!

2. СВОЯ СОБСТВЕНА ТОРБА ИЛИ КОШНИЦА

Добре е да си имате допълнителна торба за пазаруване в ръчната чанта, защото никога не се знае... Ако се случи да нямате торба у себе си, огледайте се в магазина за празна картонена кутия, за да сложите в нея закупените от вас продукти. Винаги питайте, дали можете да си я вземете, някои видове кутии също се таксуват в магазините. Можете да използвате това кашонче и за разделно събиране на отпадъци, така че няма да има нужда да купувате отделно кошче за вкъщи.

СЪВЕТ: Направете си торба от неизползвано перде или тениска. Със сигурност някъде има някое сложено настрана перде или непотребна тениска, намерете им приложение, дайте им нов живот!

Да си направиш торба от перде: <https://www.youtube.com/watch?v=swPrYNu1kGM>

Да си направиш торба от тениска: <https://www.youtube.com/watch?v=DesGx5lpMWQ>

3. КУПУВАЙТЕ МЕСТНИ ПРОДУКТИ!

Търсете местни фермери, магазини близо до вас или дори по интернет!

Струва си да посетите местния пазар, можете да купите много продукти от региона. Не забравяйте да си вземете торбите и чантите! Ако имате градина или тераса у дома, можете сами да си отглеждате растения.

4. ЧЕТЕТЕ ЕТИКЕТИТЕ!

Продуктите с еко-етикети са пакетирани в материал, подходящ за повторна употреба или рециклиране, или са произведени по екологосъобразен начин.

Има все повече нови етикети, като някои от тях са създадени и се използват от самия производител. Важно е, ако не разпознавате даден етикет, да го огледате внимателно!

5. НЕ ПАЗАРУВАЙТЕ БЕЗОГЛЕДНО!

Пазаруването е ваш избор – Вие решавате, от какво се нуждаете, а също и кого и какво ще подпомогнете с портфейла си. Не финансирайте замърсяването на околната среда, химизацията, детския труд, масовото производство на вредни и ненужни вещи.

Гаражните продажби стават все по-обичайно нещо, така че, е добра идея, да си вземете това, което ви е необходимо от такива места, но можете също и да се отървете от своите собствени непотребни неща по същия начин.

6. ТЪРСЕТЕ ОРИГИНАЛНОТО И СВЕЖОТО!

Местните продукти са винаги по-добри! Повярвайте ни, най-сочните, най-свежите и най-екологосъобразните са местните плодове и зеленчуци, които изберете и които не са опаковани, нито третирани с химикали, за да се предотврати развалянето им при транспортирането им. Винаги проверявайте произхода!

7. Вие сте това, което ядете, затова:

- Най-добре е, ако всеки сам си сервира такова количество и толкова често, колкото консумира!
- Недокоснатите остатъци от храната могат да се използват отново
- Яжте местно отгледани (биологично чисти) зеленчуци, плодове и мариновани зеленчуци и сокове, направени от тях, ако има такива, укрепвайки по този начин имунната си система. Ако участвате в дейностите “Избери си своя ...”, ще получавате свежи стоки, а също ще участвате в една страхотна програма на местната общност

СЪВЕТ: Ако участвате в събитие “Избери си своя ...”, винаги проверявайте, как можете да си откъснете даден плод или зеленчук внимателно, как да не нараните растението, за да може то да даде още повече в сезона на прибиране на реколтата.

- Ако можете, консервирайте си ги сами! Ако вложите малко енергия, можете да си съхраните всички сезонни плодове и зеленчуци през зимата, и има много начини да стане това – те могат да се изсушат, мариноват, задушат, пастьоризират. Но е важно да се провери, на какво трябва да обърнете внимание при всеки от тези методи, за да избегнете изхвърлянето на няколко буркана конфитюр от праскови, защото са мухлясали... Най-безопасният и прост метод е сушенето, а при правилно съхранение, можете да ги складирате практически за неограничено време.

- Носете си закуската и обяда във ваши собствени (стъклени) съдове. Старайте се да избягвате претоплянето на храната в пластмасови съдове.

ПОКАЖИ МИ БОКЛУКА СИ И ЩЕ ТИ КАЖА КОЙ СИ!

Първо, нека изясним две важни дефиниции, които се използват като синоними в ежедневиия език:

БОКЛУК

Безполезен материал, който собственикът му не може или не иска да използва повече. Боклукът се изважда от икономическия цикъл и най-накрая стига смесен или замърсен в депа или в инсинератори.

ОТПАДЪК

Материал (ресурс), който е станал безполезен при източника, но може да бъде рециклиран като вторична суровина, събирана и третирана разделно, според вида на веществата в него. В Унгария, например, по този начин са направени градински пейки, изолационни материали, автомобилни части, рециклирани бутилки, офис хартия, мебели от шпертплат, както и много други полезни и дизайнерски предмети.

Съставът на съдържанието на среднестатистическия контейнер за отпадъци:

Фигура:

- Метал: 3,3%	- Опасни материали: 1,2%
- Пластмаса: 15%	- Хартия/картон: 12,7%
	- Стъкло: 3,8%
- Органични (био): 18,6%	- Други, битови: 40,5% (дърво, шлага, порцелан, памперси, друг пластмасов, хигиенен и дребнозърнест отпадък)
- Текстил: 3,5%	

Ако се вгледаме внимателно, можем да видим, че с правилно сортиране можем да намалим обема боклук с до 30%. Всъщност, чрез компостиране, можем да го намалим с още до 30%. Вече има много добри решения без миризма за домашното компостиране, да не говорим за градинските компостери. Важно е, обаче, да се прегледат правилата за компостиране.

Дори по-важно от управлението на отпадъците ни е предотвратяването на създаването им! В крайна сметка, най-добрият отпадък е отпадъкът, който не е генериран. Как, обаче, да тръгнем по този път?

- Поставете си реалистични цели! – Няма как да станете “герой с нулев отпадък” от утре, но можете да планирате пътя, по който да стигнете там след една-две години.
- Избягвайте предмети с еднократна употреба!
- Направете си сами торба/чанта и не забравяйте да я носите със себе си!
- Гответе си вкъщи! Добре е да ядете колкото може повече от своята собствена храна, така че да не купувате ненужни опаковки (напр. пластмасови/хартиени кутии за готова храна, пластмасовата опаковка на оризовия пудинг).
- Споделете я с някого – Ако сте си приготвили твърде много храна и си давате сметка, че няма да можете да я изядете, попитайте своите приятели, съседы, колеги, съученици, дали биха искали да я вземат от вас. Няма нищо срамно да предложиш и нищо срамно да приемеш!

СЪВЕТ: Изпразнете кошчето си и вижте какво можете да намерите в него. Проучете какви подобрения можете да направите в домакинството си, за да намалите отпадъка. Обръщайте внимание и на хигиената, носете ръкавици!

ЗА ЕДНА ПО-ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА!

С помощта на „9-те Р“ можем да преосмислим какво ние самите можем да направим, на какво трябва да обърнем внимание, за да намалим съдържанието на нашите кошчета за отпадъци и по този начин, нашия екологичен отпечатък.

1. ПРЕОСМИСЛЕТЕ НЕЩАТА!

Вярвайте ни, винаги има друго, по-добро решение на даден проблем, което е по-малко разрушително за околната среда. Никога не е твърде късно да преосмислите навиците си, вашето потребление, при което можете да спестите време и пари и изпитате чувството, че сте успели. Добър начин за това е да следите месечните си разходи и банковата си сметка – и да видите, как можете да харчите по-малко.

2. ОТКАЗВАЙТЕ! Няма защо да приемате това, с което не сте съгласни.

Това означава ясно послание, че не сте съгласни с конкретна услуга/продукт. Това може да е брошура, найлонова торбичка, сламка, отказ от безплатен промоционален подарък. Повярвайте ми, добрите примери са заразни! Ще имате все по-голям успех и последователи когато те видят, че има и други начини да се живее един качествен живот. Например, можете да поставите бележка на пощенската си кутия с надпис "Никакви брошури!" – защото знаете, че те, така или иначе, ще отидат на боклука.

Напечатаните на хартия каталози и брошури с отстъпки сега могат лесно да се видят чрез мобилни приложения, ала се пазете от изкусителни оферти! Преди да вземете решение, уверете се, че наистина се нуждаете от това!

3. РЕДУЦИРАЙТЕ! ИЗПОЛЗВАЙТЕ ПО-МАЛКО МАТЕРИАЛИ, ПРЕДМЕТИ, РЕСУРСИ! МАЛКОТО Е КРАСИВО.

Ако редуцираме и оптимизираме нашето потребление и използваме по-малко, само необходимото количество ресурси, ние веднага намаляваме обема отпадъци, който произвеждаме. Всъщност, по този начин, дори спестяваме пари! Справяйте се с по-малко, добавете повече с качество!

4. ЗАМЕНЯЙТЕ! ПРЕМИНЕТЕ ОТ ПРОДУКТ ИЛИ УСЛУГА НА ПО-ЕКОЛОГОСЪОБРАЗНО РЕШЕНИЕ, С ПО-МАЛКО ВЪЗДЕЙСТВИЕ!

Вземането под наем би било добра алтернатива, вместо да купувате нещо, което не бихте могли да използвате в пълния му потенциал. Всъщност, в много случаи продуктите могат да бъдат заменени от услуга (използване на споделен автомобил вместо притежанието му). Можем да заместим продукти с голямо въздействие върху околната среда с екологосъобразни алтернативи: например, използвайте почистващи средства, направени от натурални съставки (оцет, сода за хляб, лимонена киселина).

Днес вече можете да намерите по-зелено решение при всички услуги, например: фризьор, който използва парцали, които се мият и естествени материали, услуга с отдаване на коли под наем, където може да наемате само електрически автомобили, или ресторант, където можете да помолите да си вземете храна за дома във ваша собствена кутия.

5. ПОЛЗВАЙТЕ ПОВТОРНО!

С малко творчески подход, можете да използвате вещи, от които вече нямате нужда, за други цели, без да харчите пари. Помислете си за бурканче от горчица, което, вече празно, може да послужи като обикновена чаша или поставка за моливи.

СЪВЕТ: Можете да си направите много страхотни полезни неща от бракувани или непотребни вещи. Струва си да погледнете онлайн за някои идеи. Със сигурност имате приятели, роднини или колеги, които също биха искали да с включат в такова съвместно творчество. Поканете и тях и ще ви остане незабравим спомен.

Бъдете креативни и икономични, и на работа, и в училище! Как?

- Като купувате и заменяте презареждащите се касети за тонер.
- Вашата собствена порцеланова или стъклена чаша има не само емоционална стойност за вас, но е по-хигиеничен и екологосъобразен вариант пред чашките за еднократна употреба.
- Можем да си водим бележки на празната страна на използвана хартия. Не изхвърляйте хартия, от която е използвана само едната страна, използвайте я повторно!
- Предложете ненужни, но работещи електрически и електронни устройства на организации, които могат все още да ги използват или ги занесете на място за разделно събиране на отпадъци.

ЗНАЕХТЕ ЛИ, че в електронните отпадъци се намират ценни метали? А като ги използваме повторно, помагаме на околната среда. За съжаление, все още е много трудно да се извлекат тези материали от неизползвани и ненужни вещи. За да се повиши ефективността, последващата преработка на продуктите следва да стане важен аспект от продуктивния дизайн.

- Ненужно за вас, цяло богатство за някой друг. Винаги когато е възможно, поправяйте ги или ги дайте за ремонт и, или ги изпратете на фирми, които ще ги ремонтират и препродават. Могат да се депонират в магазини, които продават такива видове изделия или в центрове за рециклиране, откъдето се предават на предприятия, където се разглобяват. Частите, които могат да се използват повторно се отделят и останалото се рециклира. Убедете се сами: Посетете такива центрове за рециклиране, дните с открити врати са много поучителни!

- Даренията се приемат от църкви и граждански благотворителни организации, които след това ги разпределят на нуждаещите се и на мрежа от организации, набиращи средства, които също събират и даряват изделия, които могат да се използват повторно.

- Вътрешноорганизационни събития с размяна на вещи и предмети може да бъде добро решение, където можете размените училищни принадлежности, ски оборудване, подаръци, дрехи, бутилки, плажно оборудване, детски артикули – защото „това би свършило работа на някой друг“.

Има и така наречените онлайн групи за „нулев отпадък“, където можете да качите ненужните си вещи и да ги дарите. Ако във вашата община няма такава група, ВНЕ трябва да основете такава!

- На работното място може да има и рафтове за малки подаръчета или дарения с книги, дребни предмети, домакински принадлежности – така че, да не отидат на боклука.

- Ако нямате никакви идеи, занесете ги в центрове за отпадъци, но изчакайте поне до следващото събитие за разчистване на къщата, за датата на което своевременно ще бъде подадена информация от доставчика на публични услуги.

6. РЕМОНТИРАЙТЕ!

Може да не наложи да си купувате нова вещ – с малко помощ, заинтересованост и свободно време, много неща могат да се оправят. Може да откриете скрити таланти у колегите си, ако не успеете да се справите сами. Не трябва да се подценява това, че когато ремонтираш нещо или майсториш на принципа „Направи си сам“, можеш да получиш удоволствие и чувство на успех – просто опитайте.

Вече има такива работилници, изградени специално за тази цел, където можете да помолите специалист да ви помогне, да решите проблема.

7. „ГНИЕНЕ"! КОМПОСТИРАЙТЕ, СЪБИРАЙТЕ РАЗДЕЛНО И ИЗПОЛЗВАЙТЕ НА МЯСТО!

Ако искате вярвайте, но можете да компостирате дори у дома си, в кухнята. Не живеем в офисите си по 24 часа, 7 дни в седмицата, но дори и там генерираме органичен отпадък. Ако го събирате разделно, можете да го използвате там или у дома. Така, от една страна се намалява отпадъка, а от друга, би било от полза за растенията в офиса. Всичко е въпрос на вземане на решение и придържане към него с действията си. Разделното събиране на зеления отпадък би могло да намали вашия битов отпадък с двете трети.

КАКВО МОЖЕМ ДА КОМПОСТИРАМЕ?

От кухнята и около къщата:

- Отпадък от зеленчуци, утайка от кафе и листа от чай, увехнали цветя;
- Изпражнения от тревопасни домашни любимци с дървесни стърготини, пера, козина;
- Хартия (меки салфетки, нарязан картон за яйца), вълнен, памучен и ленен текстил (добре нарязан на парченца).

От градината:

- Окосена трева, градински плевели (преди цъфтежа им)
- Листа от дървета, слама, нарязани клони, вейки, изсъхнали цветя, стъбла на зеленчуци, опадали плодове.

ОПИТАЙТЕ! Преди да направите своя компост, не забравяйте да прочетете, за какво да внимавате (напр. влага), тъй като това ще бъде събрана на едно място жива маса.

Зелен отпадък

Среда за растежа

Извличане на хранителни вещества

Освобождаване на хранителни вещества

8. РЕЦИКЛИРАЙТЕ! СЪБИРАЙТЕ ОТПАДЪЦИТЕ СИ РАЗДЕЛНО И ГИ РЕЦИКЛИРАЙТЕ!

- Възможността е тук – има кошчета за рециклиране в офисите, училищата, домовете. Преди да изхвърлите каквото и да е, проверете дали по него няма никакви остатъци или петна.

Знаехте ли, че разделният отпадък в някои случаи се сортира на ръка? Бъдете съпричастни и помогнете на хората, които правят това като изплакнете отпадъка си и внимавате да изхвърляте само това, което трябва в кошчето.

- Не слагайте мазна хартия и кутии от пица в кошчето за рециклиране на хартия – те не могат да бъдат преработени и следва да се поставят при смесения отпадък. Смачкайте с ръце пластмасовите бутилки и металните кутии за напитки преди да ги поставите в коша. Това спестява място и дава възможност да се съберат повече отпадъци в контейнера.

Представете си, какво би било да превозвате плажния си дюшек надут в колата. Редом с него не биха се събрали много пътници и багаж. Същото е и с камиона за боклук, съдържанието трябва да се посплеска, за да могат повече бутилки да се съберат на малко място!

- Още по-добре е, дори, ако отвъртате и събирате пластмасовите капачки, тъй като с тях можете да подкрепите добри каузи като медицинско лечение, дейности по опазване на околната среда, или да се включите в кампания на детска градина или училище.
- Често не е лесно да се намери пътя в плетениците на разделното събиране на отпадъци. Винаги е добре да се проверят местните правила, тъй като те се различават в различните страни, в различните общини, в различните райони.

9. НЕ ОСТАВЯЙТЕ НЕЩАТА БЕЗ РЕ-АКЦИЯ!

Не подминавайте замърсяването на околната среда безмълвно! Говорете открито, давайте предложения и добър пример в подкрепа на думите си за всички около вас! Има все повече доброволчески програми, в които можете да се включите, или пък можете сами да организирате такива. С помощта на сайтовете на социалните мрежи, можете лесно да рекламирате тези дейности. Важно е винаги да установявате контакт с местните власти, напр. ако искате да засадите дърво на публични площи, проверете как стоят нещата в общината.

НЕ СТЕ САМИ! Участието в този вид дейности е добре не само за околната среда, но също и за душата ви, тъй като можете да се запознаете и с други екологични „воини“ и да разберете, че не сте сами.

Ако искате да повишите осведомеността за опазването на околната среда, бъдете съпричастни, вслушвайте се в аргументите против тази кауза, разберете мотивацията на противниците ѝ и се опитайте да ги убедите в нея. Ако комуникираме агресивно, това никога няма да има добър край. Опонентът ви може да не се съгласи с вас веднага, но повярвайте ни, вие ще сте посели семенцето в съзнанието му.

НА ДНИТЕ ПОСВЕТЕНИ НА ЕКОЛОГИЯТА И В ОСТАНАЛОТО ВРЕМЕ:

- Бъдете доброволец и помагайте в работата на гражданските организации!
- Станете “пластмасов пират” и участвайте в усилията за почистване на реките на Пластмасовата купа! <https://petkupa.hu/eng/>

- Бъдете съзнателен потребител, използвайте възможността – бъде избирателни!
- Отидете на почивка в родната си страна! Сигурни сме, че не сте били на много места в страната ви.
- Рекламите манипулират – не се оставяйте да ви излъжат, устоявайте на промоциите. Не се поддавайте само защото банковата ви сметка ще ...

КАК УПРАВЛЯВАМЕ ЕНЕРГИЯТА?

Да започнем с енергията, която движи всичко. Нашето потребление на енергия заема важно място сред причините за климатичните промени, като най-големият дял от гореспоменатия екологичен отпечатък е за потреблението на изкопаеми горива (в развитите държави). Нашата работа е двупосочна: трябва да сме по-благоразумни в потреблението си и трябва да използваме все по-голям дял възобновяема енергия.

СЪВЕТ: Нашето потребление на енергия се е увеличило по няколко причини, въпреки факта, че в много случаи използваме все повече енерго-ефективни устройства! Например, използваме все повече устройства, които изискват електрически ток. Струва си да помислим, какви устройства сме включвали в контакта преди 30 години, какви задачи са изисквали електричество и какви го изискват сега. От друга страна, сега сме много повече, 8 милиарда души вече искат да имат достъп до електричество, докато през 2000 г. на планетата са живели "едва" на 6 милиарда души.

- Изключвайте електрическото си и електронно оборудване когато не ги използвате!
- Използвайте енергоспестяващи LED крушки!
- Един лаптоп използва по-малко енергия от настолния компютър. Ако ви е нужен нов, изберете енергоспестяващ лаптоп!
- По-малко електронни джаджи, по-малко енергия: оставете това, което не използвате!
- Използвайте соларни лампи със сензор за движение!
- Инсталирайте соларен панел, соларен колектор или вятърен генератор!
- Отоплявайте се интелигентно! Можете да нагласите отоплението, което ползвате, спрямо вашия начин на живот с интелигентни решения:
има мобилни, сгъваеми соларни панели – когато сте на път, или на излет, все още можете да зареждате без връзка с мрежа, и се обличайте по-топло вместо да се отоплявате!

Знаехте ли, че идеалната температура в офиса е 18-21 °C, а нощем е достатъчно да се поддържа температура от 15 °C в сградата? Средната температура, на която нагласяме отоплението в домовете си се различава в различните страни, например, в Нидерландия, средната температура в закритите помещения е 18 градуса.

- Ако е възможно, избягвайте използването на климатик! Вместо това, използвайте вентилатор, до какъвто имате достъп винаги и навсякъде!

Знаехте ли, че когато използвате климатик, не трябва да настройвате разликата между вътрешната и външната температура на повече от 5 градуса, защото, иначе, това може да има сериозно въздействие върху здравето и организма ви?

- Ако е възможно, избягвайте използването на батерии и акумулатори! Ако това е неизбежно, използвайте презареждащи се батерии!

ПЪТУВАЙТЕ УМНО

Ние всички сме в движение, на път – но има значение как го правим. Транспортът е отговорен за почти една трета от емисиите въглероден двуокис, причинени от човешките дейности. Това включва транспорта при пътуване за ваканция, за пазаруване и до работа. Следва да се отбележи, че личните автомобили замърсяват най-много, тъй като са отговорни за 60,7 процента от въглеродния двуокис, изпускан по европейските пътища.

ЕДИН АВТОМОБИЛ, НО КОЛКО ПЪТНИЦИ?

В Европа, един автомобил средно превозва 1.7 пътници, като повече пътници би означавало по-малко автомобили, и по този начин, по-малко гориво, трафик и замърсяване на въздуха, а в резултат на това – по-малко болести.

СЪВЕТ: Попитайте своя съсед, колега или приятел близо до вас, за къде ще пътува сутринта, за да видите, дали можете да организирате заедно превоза си.

Ако можете, изберете вариант за превоз с велосипед! Водим все по-заседнал начин на живот и колоезденето е не само добро за околната среда, но и за вашето здраве.

ЕМИСИИ ВЪГЛЕРОДЕН ДВУОКИС ОТ ТРАНСПОРТА В ЕС

Разбивка по видове транспорт

Шосеен

Въздушен

Железопътен

Воден

Друг

60.7% леки автомобили

26.2% тежкотоварни автомобили

11.9% лекотоварни автомобили

1.2% мотоциклети

Няколко съвета, как да сте отговорни на пътя спрямо околната среда:

- Скутерите са на мода и ако сте се изморили, можете просто да го сгънете и се качите на автобуса.
- Ако пътувате надалеч, опитайте с услуги за съвместни пътувания (като напр. Motar: www.motar.eu)
- Оптимизирайте списъка си със задачи, за да ударите повече зайци с един куршум и дори ще спестите време.
- Избирайте стоки, които се превозват само в родната ви страна или от съседна страна, така че да има много по-малко емисии на CO₂.
- Избягвайте евтините нискокачествени джаджи. Обикновено, те или се превръщат в боклук у дома, или се чупят след като са използвани няколко пъти поради качеството си. Докато процесът по производството и транспортирането им създава същите емисии CO₂.
- Краката ви са ви винаги на разположение. При ходенето имате повече изживявания,

стигате по-бързо до различни места и подобрявате здравето си.

ПО-ЗЕЛЕНОТО Е ЗЕЛЕНО

Някои съвети, за да живеем в по-зелена околна среда:

- **Зелените растения и цветята са местообитанията на птиците. Важно е да се грижим за тях дори и през зимата. Добре е да слагаме хранилки за птици, както и семена и хранителни топки за тях.**
- През лятото, също можем да предоставим на полезните организми и опрашващите насекоми малък хотел за насекоми.
- Когато е възможно, организирайте колективно засаждане на дървета, което да се свърже, например, с важен повод или годишнина, или със значимо събитие за компанията.

СЪВЕТ: Във все повече малки и големи градове се превръща в обичай засаждането на дърво в чест на новородени бебета. Ако това все още не е традиция във вашата община, опитайте се да предложите тази идея на местните власти.

- Дърветата, които правят сянка, произвеждат кислород и смекчават местния климат – обърнете внимание на грижата за тях. Можем дори да изразим ангажираността на компанията чрез “осиновяване” (грижа, подхранване).

СЪВЕТ: Не можете да започнете достатъчно рано... Присъединете се към международната организация „Засади дърво за планетата”, основана от 9-годишно момче за засаждане на повече дървета.

<https://www1.plant-for-the-planet.org/>

- Струва си дори да се създаде и малка градинка за подправки и докато тя расте, ще може да добавяте аромат и цвят към храната си.

СЪВЕТ: Има много неща, които могат да бъдат рециклирани и повторно използвани в градинката за подправки: бутилки за домашни любимци, консервни кутии – отличен материал за саксии.

Чували ли сте някога горска баня?

Природата е естественото местообитание на хората, затова нищо чудно, че след излет или туристически поход, въпреки умората, се чувстваме презаредени. Струва си да посещаваме

редовно близките гори и да обърнем внимание какви звуци чуваме, какви миризми усещаме и какви следи на животни можем да видим.

КЪДЕ СЪМ АЗ, КАКВО МОГА ДА НАПРАВЯ – ПРОВЕРОВЪЧЕН СПИСЪК

Обобщили сме списък с неща, които можете да направите в непосредственото си обкръжение, за да установите какво бихте могли да промените там, където има място за подобрение:

Тема	Съвет	Какво да направя	Краен срок
Врати и прозорци	Подмяната и ремонтирането на прозорците и вратите изисква по-голяма инвестиция, но си струва да се направи това, защото при отоплението може да се загуби много топлина през стари, амортизирани прозорци и врати. Ако нямате достатъчно финансови средства, си струва да намалите загубите на топлина със завеси, изолационен материал и килими.		
Потребление на вода – събиране	Всяка капка е богатство. Добре е да се провери, дали всички кранове се затварят добре и че няма течове. Когато пускате водата в тоалетната, гледайте да използвате толкова вода, колкото е необходимо. Ако ви е останала вода в шишето или каната, използвайте я за поливане на цветята, вместо да я излеете. Струва си също да се събира дъждовна вода при проливни валежи, тъй като става все по-обичайно след продължителна суша да падне валеж с цялата месечна норма. Има специални средства за това, ала и един стар варел също ще свърши работа.		
Намаляване на отпадъците	Превенцията е по-важна от разделянето на отпадъците. Добре е да помислите заедно с другите ползватели на сградата, откъде бихте могли да намалите отпадъка. Например: да използвате собствени чаши, дори за чая, купен от столовата, да се продават безалкохолни напитки в стъклени бутилки (и да се осигури рециклирането им), рециклиране на хартиените отпадъци и пр. Като		

	начало е добре да се погледне в кошчето за боклук и да се види какви отпадъци има там.		
Трафик	Има значение как изминаваме разстоянието между дома ни и съответната институция (училище, община, работно място), и можем да направим много за да оптимизираме нещата и тук. Ако можете, качете се на колело. Ако не можете да направите това, избягвайте шофирането на 5-местна кола сами, опитайте се да я напълните с колеги или съседи, които пътуват в същата посока. Градският транспорт е лесен начин за придвижване в по-големите градове. Работните места и училищата могат също да развият своя база за тази цел.		
Компостиране	Обхватът на компостерите се разширява всяка година и вече има много решения на закрито и на открито. Можете да си направите и свой, като тийм-билдър или да купите готово решение. Първата ви задача е намерите подходящото място и изберете съответния компостер. Компостираната пръст/чай може или да се даде на растенията на място, или работниците и учениците могат да си я вземат вкъщи.		
Разделно събиране	Лесно е да се купят контейнери за разделно събиране, но вие можете да си направите такива и сами като рециклирате собствения си отпадък. Творческите решения могат дори да бъдат във вид на състезание. По този начин, учениците и персонала в една и съща сграда ще имат различно отношение към тези контейнери. Уверете се, че правилната процедура по събирането е добре показана на плакатите.		
Реновация, строителни работи	Ако смятате да реновирате или строите, също има много варианти за устойчиви решения. Изключително важно е да имате добър проектант, който може да ви спести много пари със своя опит и малко проучване.		
Тийм	Добре е също да се избере		

билдинги в духа на устойчивостта	устойчивостта и опазването на околната среда като тема за различни дейности по „тийм билдинг“. Струва си също, да се ангажират различни организации, които са по-компетентни по въпроса, а ние можем да подпомогнем такава организация с услугите, които тя предоставя. Такива дейности могат да бъдат: събиране на боклуци, засаждане на дръвчета, „PET (пластмасово) пиратство“, рециклиране с ръчно изработване на уникални предмети (търг на изработените изделия, даряване на парите на различни организации), посещение на сортиращи центрове/работа в тях, раздаване на храна и др.		
Проучете доставчиците	Когато ръководиш някаква институция, винаги имаш нужда от доставчици и подизпълнители. Можем да направим много за нашата околна среда като изберем най-зеления и най-устойчивия от всички. Например: ползвайте услугите на съвършен парк, който използва възобновяема енергия за дейностите си и/или използва електро-автомобил за доставки (зареждан с възобновяема енергия) и/или има договор с компания, която е въглеродно неутрална и/или използва рециклирани материали за продуктите си.		
Кетъринг	Можем да спестим също много отпадъци и енергия при кетъринга в офиса и в училище. Когато приготвят храната, важен аспект е използването на местни и сезонни съставки. Добре е да си вземете или купите толкова, колкото сте сигурни, че ще изядете. Можем да се разпореждаме с остатъците от храната в съответствие с местното законодателство, така че, постарайте се да намерите полезно приложение за тях. Това би могло да бъде, да ги дадете на хора в нужда, за храна на животни и пр. Има все повече компании и стартиращи фирми специализирани в тази сфера,		

	които могат да помогнат.		
Изграждане на система за възнаграждение	Хората обичат да бъдат възнаграждавани и, което е важно, това ги мотивира. Поради това е добре, да се изградят различни системи за възнаграждение, които да направят служителите и учениците проактивни. При създаването на система за възнаграждение, винаги вземайте предвид какво мотивира групата – би могло да бъде парична награда, табло на отличилите се, значки, даване на различни звания и др.		
Мои собствени идеи:			

За да живеем един устойчив живот по целия свят, ООН състави списък на цели, известни като Целите за устойчиво развитие, които да ни помогнат да решим, какво трябва да подобрим в околната ни среда.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

17 GOALS TO TRANSFORM OUR WORLD

Повече информация за Целите за устойчиво развитие:

Винаги бъдете информирани!

С постоянните научни изследвания и развитие, добре е винаги да сме в крак със зелените новини. Тъй като всяка година на това се обръща все по-голямо внимание, лесно е да видим, че даден проблем би могъл да има добро и устойчиво решение в срок до няколко месеца.

ЗЕЛЕН КАЛЕНДАР

Зеленият календар ни помага да се грижим за околната си среда през цялата година. Специалните дни за това са също добра възможност да ангажираме обкръжението си в различни дейности, като събиране на отпадъци, засаждане на дървета и др.

01.02. Ден на дивата природа на р. Тиса

02.02. Световен ден на влажните зони

01.03. Ден на рециклираната хартия

03.03 Световен ден на дивата природа

05.03. Световен ден на енергийната ефективност

18.03. Световен ден на рециклирането

21.03. Международен ден на горите

22.03. Световен ден на водата

23.03. Световен ден на метеорологията

Последната събота на м. март / Часът на земята

22.04. Денят на Земята

Последната сряда на м. април, Международен ден за повишаване осведомеността за шума

Втората събота на м. май, Световен ден на честната търговия

10.05. Ден на птиците и дърветата

15.05. Световен ден на климатичните промени

20.05. Световен ден на пчелите

22.05. Международен ден на биологичното разнообразие

24.05. Европейски ден на парковете

05.06. Световен ден на околната среда

08.06. Световен ден на океаните

09.06. Ден на празната класна стая

Вторият понеделник на м. юни, Световен ден без месо

17.06. Световен ден за борба със сушата и настъпването на пустините

29.06. Международен ден на р. Дунав

03.07. Международен ден без найлонови торбички

01.08. променлива дата, Световен ден на екологическия дълг

01.- 09.08. Пластмасова купа на Горна Тиса

Септемврийски международен фестивал на филмите за природата Gödöllő, - Седмица на националните паркове

Третата събота на септември, Световен ден на почистването

16.09. Международен ден за защита на озоновия слой

16- 22.09. Европейска седмица на мобилността

22.09. Световен ден без автомобили

30.09. Ден без опаковки

04.10. Световен ден за защита на животните

10.10. Ден на компостирането

24.10. Международен ден на климатичното действие

01.11. Световен ден на веганството

05. 12. Международен ден на доброволеца

12.05. A TALAJ VILÁGNAPJA - 05.12. Световен ден на почвата

Международен ден на биологичното разнообразие

ТЕЗИ ВЕЧЕ РАБОТЯТ УСПЕШНО

За да улесним намирането на по-зелени решения, тук сме събрали цял спектър от полезни услуги:

Управление на отпадъците:

<https://www.aksd.hu/>

Хартиени отпадъци:

<https://www.trans-global.hu/>

<https://fegroup.hu/>

<http://www.emkkft.hu/>

<http://megoldaskft.hu/>

<https://www.inest.hu/>

Услуги свързани с намаляването на пластмасовите отпадъци:

<https://dunarecycling.hu/>

Пречистватели за вода:

<https://www.nagyeshettichkft.hu/>

<https://www.viztisztitomarket.hu/>

<https://www.iratmentes.hu/>

<https://www.bwt.com/hu-hu>

Третиране и събиране на стари автомобилни гуми:

<https://www.vizetiszom.hu/>

<https://www.duna-drava.hu/>

Доставки в метални кутии:

<http://www.ecomissiokft.hu/>

<https://www.rakun.hu/>

Събиране на отработено машинно масло:

Магазини с нулев отпадък:

<https://biofilter.hu/>

<https://hulladekmentes.hu/>

<https://mol.hu/>

<https://csomagolasmentes.hu/>

<http://gegol.hu/>

<https://tebe.hu/>

Събиране на хранителни отпадъци:

Избягване на химикалите:

<http://www.atevszolg.hu/>

<https://mosomami.hu/>

<https://envirotis.hu/>

<https://hu.cycle.bio/>

Компостиране (на закрито):

<https://zerowastestore.com/>

<https://compocity.help/>

<https://cleaneco.hu/>

Събиране на опасни отпадъци:

Устойчиви дрехи, аксесоари:

<https://printa.hu/>

<https://www.oatava.com/>

<https://rethy-fashion.com/>

<https://philomen.eu/>

<https://www.wyhoys.com/>

<https://nessshoes.com/>

<https://jannjune.com/>

<https://www.cimbi.net/en>

<https://www.4ocean.com/>

<https://www.plantethics.eu/>

<https://www.cirrhopp.com/>

<https://uny-versum.com/>

<https://www.medencedesign.com/>

Възобновяема енергия:

Соларен панел:

<https://platosolar.com/>

<https://solarexpress.hu/>

<https://wagnersolar.hu/>

<https://www.tesla.com/solarroof>

Вятърна турбина:

<https://www.szelturbina.com/>

Водна турбина:

<https://www.xylem.com/en-us>

<http://www.chinahydrogenerator.com/>

<https://www.waterlilyturbine.com/>

<http://www.energynomad.com/>

Алтернативен транспорт:

<https://molbubi.hu/hu/>

<https://www.mollimo.hu/>

<https://tanulobicikli.hu/>

<https://greengo.com/>

<https://electricbrands.de/en/>

<https://sonomotors.com/>

<https://izera.com/>

<https://www.bird.co/>

<https://www.li.me/>

<https://blinkeecity/>

Компании, подкрепящи рециклирането:

Печатно мастило от кафе:

<https://caffeinc.nl/>

Връзки, когато мислите кръгово:

<https://rethink-resource.com/>

Икономия на храна: <https://trjfp.com/>

Оползотворяване на вторичните продукти:

<http://www.lifecitrus.eu/index.php/en/>

Интелигентно събиране на отпадъци:

<https://enevo.com/>

Вземане под наем на перална машина:

<https://bundles.nl/>

Отработено масло, хранителни отпадъци:

<https://biofilter.hu/>

Рециклиране на пластмаса:

<http://www.miniwiz.com/>

Суровини от остатъчни материали:

<https://www.grapoila.hu/>

Рециклиране:

<https://www.terracycle.com/en-US/>

Връщане на хранителни вещества в
почвата: <https://mastergood.hu/>

**Организации, към които да се
присъедините като доброволци:**

<https://www.worldwildlife.org/>

<https://www1.plant-for-the-planet.org/>

https://petkupa.hu/hu_HU/

<https://foodnotbombs.net/>

<https://www.unv.org/>

<https://www.janegoodall.org/>

<https://www.greenpeace.org/>